

Enskild motion

Motion till riksdagen 2015/16:1204

av Lotta Finstorp och Olof Lavesson (båda M)

Underlättande av adoption av familjehemsplacerade barn

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om adoptioner av familjehemsplacerade barn och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Barnets bästa ska vara avgörande vid frivilliga eller påtvingade myndighetsåtgärder som rör barn. Men vid familjehemsplacering går dessvärre praxis ut på att i första hand se till de biologiska föräldrarnas rättigheter alltför ofta.

Cirka 15 000 barn i Sverige lever i familjehem eller under andra liknande förhållanden till följd av att de inte kan vara kvar hos sin biologiska familj. I många fall är separationen kortvarig och ca 60 procent av de barn som familjehemsplaceras är över tolv år. Under senare år har dessutom efterfrågan på familjehem ökat eftersom vi får allt fler ensamkommande flyktingbarn, där de flesta kommuner arbetar för att de yngre barnen ska placeras i familj snarare än på institution.

Det finns dock många barn som sedan väldigt unga år bott i familjehem och naturligt kommit att uppfatta den familj de lever i som sin egen. Ett barn som varit långvarigt placerat hos en familj och vars biologiska föräldrar bedöms ha små möjligheter att kunna ta hand om sitt barn, kan komma ifråga för adoption. I praktiken sker det relativt sällan och under de senaste åren har antalet adoptioner av barn i familjehem legat på under 20 per år. Något vanligare är det att enbart flytta över den permanenta vårdnaden av barnet, vilket sker i drygt 100 fall per år.

Fler barn än de som faktiskt adopteras lever under omständigheter där en adoption skulle vara önskvärd för såväl barnet som familjehemsföräldrarna. Vi menar att vi ska verka för att fler barn kan få uppleva den trygghet som en fast familj innebär och att fler barn i praktiken ska kunna komma ifråga för adoption när den samlade bilden tyder på att de biologiska föräldrarna inte kommer att kunna ta hand om sitt barn. Barns rätt till en trygg och stabil uppväxt måste alltid väga tyngre än en biologisk förälders ”rätt” till sitt barn.

En adoption är naturligtvis inte en lösning för alla familjehemsplacerade barn. Men fler barn än idag bör få chansen att växa upp i ett hem där de fullt ut kan ingå i en familj med band som sträcker sig livet ut.

Mycket talar för att barn som adopterats av familjehemsföräldrarna får färre sociala problem på sikt, än i de fall där familjehemsföräldrarna endast fått vårdnaden om barnet i fråga. Man tror att det beror på att adoption ger barnet en större juridisk och social trygghet. Barnet behöver inte leva i ovisshet. Barnet vet att det inte kan tvingas bort från familjehemmet och det leder till en tryggare anknytning mellan barnet och familjehemsföräldrarna.

Ibland är det dessutom inte lämpligt att barnen återförenas med de biologiska föräldrarna. Ett sådant exempel skedde för några år sedan, där Kammarrätten i Skåne beslutade att återförena en flicka med en förälder som hade dömts för misshandel. Föräldern har dessutom underlåtit att agera när flickans andra förälder under lång tid misshandlade henne.

Därtill har vi alltfler ensamkommande flyktingbarn som placeras i familjehem. Många av dessa barn har inga anhöriga i livet, andra har inte några vuxna i sitt nätverk som vill eller kan ta ansvar. För dessa barn är anknytning och trygghet mycket viktigt och adoption skulle bidra till en mer stabil uppväxt.

I rapporten ”Placerade barns skolgång och hälsa – ett gemensamt ansvar” från Socialstyrelsen och Skolverket (2013) framhålls på flera ställen Skolfam som en framgångsrik modell för att säkerställa en bra skolgång för familjehemsplacerade barn. Arbetsmodellen Skolfam – Skolsatsning inom familjehemsvården – syftar till att skapa bättre framtidsutsikter för familjehemsplacerade barn genom satsningar på goda utbildningsresultat.

För att fler ska kunna få växa upp i stabila miljöer hos familjer som kan möta barnets alla behov bör de rutiner som tillämpas på området ses över för att underlätta adoptionen av barn ur familjehem. Ett tydligt barnperspektiv måste få råda.

Lotta Finstorp (M)

Olof Lavesson (M)